

الگوی مصرف نامناسب و نتایج آن با تأکید بر بخش انرژی

سیدمحمدحسن مصطفوی
عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس

سال ۱۳۸۸ از سوی مقام معظم رهبری به عنوان سال الگوی مصرف معرفی گردید. با عنایت به این موضوع، اهمیت منابع تجدید ناپذیر انرژی و هدر روی و اسراف در استفاده از این منابع در کشورمان، در گفتار پیش رو نگاهی اجمالی به ابعاد مسئله افکنده ایم.

مقدمه

تخصیص نامناسب منابع و مصرف بی‌رویه کالاها و خدمات از مشکلات بزرگ کشورهای در حال توسعه می‌باشد که کشور ما نیز تحت تأثیر این مشکل قرار دارد و مصارف بویژه منابع تجدیدناپذیر بخصوص نفت خام، بدون تحلیل هزینه - فایده اقتصادی و اجتماعی رشد زیادی دارد، به گونه‌ای که اگر رشد مصرف آن به همین صورت ادامه یابد و اگر سرمایه‌گذاری در صنعت نفت کشور به صورت فعلی تداوم داشته باشد، تا دهه آینده، کل تولید، در داخل

مصرف خواهد شد.

در این صورت، علاوه بر اینکه درآمدهای ارزی ناشی از آن از دست خواهد رفت، آلودگی فزون‌تر خواهد شد؛ که با همین شرایط فعلی در بسیاری از روزهای سال در تهران آلودگی بیش از حد مجاز می‌باشد. از سوی دیگر معضل ترافیک که امروزه گریبانگیر شهرهای بزرگ کشور شده، به شهرهای دیگر نیز کشیده خواهد شد.

الگوی نامناسب مصرف و بویژه مصرف انبوه که از دهه ۱۳۵۰ در اثر افزایش قیمت جهانی نفت خام در شوک اول

قیمتی نفت که در فاصله ۳ ماه در اواخر سال ۱۹۷۳ قیمت به حدود ۴ برابر افزایش یافت، رایج گردید که به علت تزریق دلارهای نفتی به اقتصاد و افزایش نقدینگی و ایجاد تورم و برای کنترل تورم، از طریق افزایش شدید واردات و نیز تخصیص یارانه‌ها بر اقتصاد تحمیل شد، عوارض چندی را به دنبال داشت که طرف تولید و عرضه داخلی را تضعیف نمود و از سوی دیگر به مصرف بی‌رویه انجامید.

این روند همچنان ادامه یافت و در مواقع افزایش قیمت نفت، مشکلات فوق

ماهی در جهان ۱۶/۵ کیلوگرم و در ایران ۶/۲ کیلوگرم (کمتر از ۴۰ درصد متوسط کشورها) و از سوی دیگر، مصرف سرانه روغن نباتی در ایران ۱۷ کیلوگرم و در جهان ۱۱ کیلوگرم می باشد که مصرف سرانه این کالای مضر در ایران بیش از ۱/۵ برابر متوسط مصرف سرانه کشورهای دیگر می باشد.

الگوی نامناسب مصرف در رفاه طلبی، اشرافی گری، گرایش به تجملات و تفاخر، قدرناشناسی به علت سهولت دسترسی و تهیه ارزان برخی اقلام مصرفی و واسطه‌ای، عدم آینده‌نگری و خالی نمودن منابع غیر قابل تجدید متجلی می شود.

همچنین الگوی نامناسب مصرف کالاهای واسطه‌ای به علت عدم رعایت و اعمال ضوابط در تولید، سهل انگاری در تولید، تداخل نامناسب الگوهای مصرفی را به دنبال دارد.

نارسایی اطلاع رسانی و آموزش صحیح در جهت کمیت و کیفیت مصارف، سطح و میزان مصرف منابع کشور به ویژه منابع غیر قابل تجدید را به سرعت افزایش داده و تهی می نماید.

مصرف انرژی در ایران

رشد سالانه مصرف انرژی در کشور در ۱۵ سال منتهی به سال ۱۳۸۴ حدود ۵/۶ درصد بوده به طوری که در سال ۱۳۷۰ از حدود ۴۰۰ میلیون بشکه معادل نفت خام به بیش از ۸۵۰ میلیون بشکه معادل نفت خام در سال ۱۳۸۴ رسیده است. و نکته قابل توجه این است که بخش تجاری و خانگی در بین مصارف مختلف، بالاترین رشد مصرف سالیانه (معادل حدود ۷/۵ درصد) را داشته و از سال ۱۳۷۰ از حدود ۱۴۰ میلیون بشکه معادل نفت خام در سال ۱۳۸۴ افزایش یافته و سهم حدود ۳۵ درصدی در خلال مدت ۱۵ سال به حدود ۴۵ درصد مصرف رسیده است.

مصرف بخش حمل و نقل از حدود ۱۰۰ میلیون بشکه معادل نفت خام به حدود ۲۵۰ میلیون بشکه معادل نفت خام در این مدت افزایش یافته که رشد متوسط سالانه ۶/۶ درصدی را نشان می‌دهد و در حالی که در سال ۱۳۷۰ سهم حمل و نقل حدود ۲۶ درصد و

شد؛ به طوری که امروزه مصرف کالاها در ایران از الگوی مناسبی پیروی نمی‌کند که در بخش‌های مختلف مصرفی، شاهد این‌ها به سامانی هستیم. نمونه‌های مصرف نامتناسب کالاهای اساسی در پی می‌آید.

مصرف سرانه گندم، برنج، شکر، چای، سیب زمینی و پیاز در ایران بیشتر از مصرف سرانه این کالا در جهان بوده است؛ به طوری که طبق آمار و اطلاعات وزارت کشاورزی در سال جاری، ایران در رتبه هفتمین مصرف‌کننده گندم جهان قرار داشته و در حالی که متوسط سرانه گندم مصرفی در جهان ۷۰ کیلوگرم بوده، این رقم در کشورمان ۱۶۲ کیلوگرم ثبت شده است.

همچنین از طرفی، مصرف سرانه برخی کالاهای زیان‌آور بر تندرستی مانند روغن نباتی و شکر در ایران بسیار بالاتر از استاندارد سرانه جهانی است و از طرف دیگر، مصرف برخی کالاهای اساسی و ضروری و مورد نیاز مانند انواع گوشت قرمز و سفید (به ویژه ماهی)، تخم مرغ و لبنیات کمتر از مصرف سرانه این کالاها در سطح جهان است و عدم مصرف بهینه و به ویژه کم مصرفی و عدم مصرف کالاهای مورد نیاز، بر تندرستی و رشد جسمی و ذهنی، زیان وارد می‌نماید.

در حال حاضر از سوئی، سرانه مصرف گوشت قرمز در جهان ۱۱/۱ کیلوگرم و در ایران تنها ۵/۸ کیلوگرم (حدود یک - دوم متوسط کشورها) و سرانه مصرف

را به همراه داشت و در مواقع کاهش قیمت نفت، از جنبه‌های دیگر به تورم و بی‌کاری منجر شده و می‌شود.

در این مقاله آسیب‌های مصرف نامناسب، عوامل مؤثر بر مصرف نامناسب بررسی شده است. مقاله همچنین به الگوی نامناسب مصرف در بخش انرژی و آلودگی محیط زیست پرداخته و پس از جمع‌بندی، پیشنهاداتی را در پایان ارائه داده است.

الگوی مصرف در ایران

مرووری بر تاریخ گذشته، حکایت از آن دارد که استعمارگران به طور مستقیم نتوانسته‌اند ایران را به یکی از مستعمره‌های خود تبدیل نمایند، اما به بازار ایران نفوذ کردند. آنان برای ایجاد تقاضا برای کالاهای خارجی، ابتدا آن کالاها را به عنوان تحف و هدایا به پادشاه، درباریان، اشراف و تجار عمده تقدیم می‌کردند که به ویژه این روند از شخص فتحعلی شاه آغاز و بعد به دربار، اشراف و تجار بزرگ تسری پیدا کرد.

مصرف محدود کالاهای خارجی بویژه در دوره ناصر الدین شاه اندکی تشدید شد و در دوره‌های بعدی و در زمان پهلوی‌ها به خصوص در دهه ۱۳۵۰ تا وقوع انقلاب اسلامی به اوج رسید و الگوی مصرفی برونزا بر اقتصاد کشور حاکم گردید.

از سوی دیگر، علاوه بر ورود کالاهای خارجی در سبب مصرفی خانوارها، بدمصرفی نیز به دلایلی در کشور رایج

علاوه بر ورود کالاهای خارجی در سبد مصرفی خانوارها، بدمصرفی نیز به دلایلی در کشور رایج شد؛ به طوری که امروزه مصرف کالاها در ایران از الگوی مناسبی پیروی نمی کند که در بخش های مختلف مصرفی، شاهد این نا به سامانی هستیم

۱/۵ برابر متوسط جهانی است. تست خودروهای تولید داخلی نشان می دهد خودرو پژوی پارس که طبق معیار مصرف سوخت (استاندارد) می باید ۹/۵ لیتر سوخت در ۱۰۰ کیلومتر مصرف نماید، در عمل ۱۴/۱۴ لیتر مصرف می کند. همچنین اتومبیل های پژوی ۴۰۵، پژوی آردی، سمند و پژوی پارس ELX نیز طبق استاندارد می باید ۹/۵ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر بنزین مصرف کنند، ولی تست ها نشان داده که در ۱۰۰ کیلومتر به ترتیب ۱۳/۳۵، ۱۲/۹۵، ۱۲/۰۷، ۱۱/۹ لیتر بنزین مصرف می کنند و تا زمانی که قیمت بنزین در ایران پایین نگه داشته شود، تولید کنندگان اتومبیل تلاش زیادی برای کاهش مصرف سوخت خودروها به کار نخواهند بست (با استفاده از معنوی، ۱۳۸۶). وضعیت خودروهای دیگر ساخت داخل نیز مانند نیسان ماکسیما، پژوی ۲۰۶ (هم اتوماتیک و هم تیپ ۵)، رنوی PK، زانتیا ۲۰۰۰ و پراید صبا هیچکدام مصرف سوخت استاندارد ندارند و از بیش از ۱۰ درصد تا نزدیک به ۵۰ درصد بنزین بیشتر نسبت به

بوده و نه تولید، به ویژه که قیمت پایین این محصولات گرایش مصرفی را در این بخش تشدید می نماید.

همچنین در بخش حمل و نقل، میزان مصرف خودروهای بنزینی که در جهان برای ۱۰۰ کیلومتر تردد، به کمتر از ۸ لیتر رسیده، در ایران متوسط مصرف خودروهای جدید تولید داخلی حدود

کمتر از بخش صنعت با حدود ۳۱ درصد بود، در سال ۱۳۸۴ سهم بخش حمل و نقل به حدود ۳۰ درصد افزایش یافت؛ در حالی که سهم صنعت به ۲۲ درصد رسید.

در مقایسه با مصرف انرژی در بخش صنعت و کشاورزی باید گفت، مصرف انرژی در بخش صنعت از حدود ۱۲۶ میلیون بشکه به حدود ۱۸۸ میلیون بشکه معادل نفت خام در این دوره افزایش یافت که رشد متوسط سالانه حدود ۳ درصدی را نشان می دهد، در حالی که مصرف بخش کشاورزی از حدود ۳۲ میلیون بشکه معادل نفت خام به حدود ۳۳ میلیون بشکه نفت خام در مدت ۱۵ سال افزایش یافته که تنها رشد ۰/۳ درصدی یعنی یک - دهم رشد در بخش صنعت را نشان می دهد.

بخش خانگی و تجاری در ۱۵ سال منتهی به سال ۱۳۸۴ با بیشترین مصرف و بیشترین رشد، بالاترین روند مصرفی را داشته و بخش تولید کشاورزی با کمترین سطح مصرف و کمترین رشد مواجه بوده است که به این معناست که حاملهای انرژی بیشتر در خدمت مصرف

استاندارد مصرف بنزین و عملکرد مصرف خودروهای ساخت داخل (لیتر در ۱۰۰ کیلومتر / سال ۱۳۸۵)

ردیف	خودرو	استاندارد مصرف	عملکرد مصرف	درصد انحراف از استاندارد مصرف
۱	پژوی پارس	۹/۵	۱۴/۱۴	۴۸/۸
۲	پژوی ۴۰۵	۹/۵	۱۳/۳۵	۴۰/۵
۳	پژوی آردی	۹/۵	۱۲/۹۵	۳۶/۳
۴	سمند	۹/۵	۱۲/۰۷	۲۷/۱
۵	نیسان ماکسیما	۱۱/۹	۱۴/۹۳	۲۵/۵
۶	پژوی پارس ELX	۹/۵	۱۱/۹	۲۵/۳
۷	پژوی ۲۰۶ اتوماتیک	۸/۴	۱۰/۳۶	۲۳/۳
۸	رنوی PK	۸/۴	۱۰/۰۹	۲۰/۱
۹	زانتیا ۲۰۰۰	۱۱/۹	۱۳/۵۳	۱۳/۷
۱۰	پژوی ۲۰۶ تیپ ۵	۸/۴	۹/۴۶	۱۲/۶
۱۱	پراید صبا	۹/۲	۱۰/۱۳	۱۰/۱

مأخذ: با استفاده از گزارش شرکت بهینه سازی سوخت، ۱۳۸۶.

همانطور که در جدولی که بر اساس انحراف خودروها از مصرف سوخت استاندارد مرتب شده است، ملاحظه می‌گردد. سه ردیف اولی که هر سه مربوط به تولید پژو در داخل کشور می‌باشد، به ترتیب ۴۸/۸، ۴۰/۵ و ۳۶/۳ درصد مصرف اضافه دارند که می‌توان آنها را در اولویت استاندارد سازی قرار داد و صرفه جویی بسیاری در بنزین به دست آورد. همچنین کم انحراف ترین خودرو از مصرف استاندارد، پراید صبا می‌باشد که آن هم بیش از ۱۰ درصد بیش از استاندارد سوخت مصرف می‌نماید.

توضیح اینکه، استانداردهایی که تعریف و در جدول منعکس شده است، استانداردهای داخلی است که شرکت‌های اتومبیل‌سازی موظف بوده‌اند که آنها را رعایت کنند. اگر نظارت بر بنگاه‌های خوروسازی جدی شود و از فروش خودروهای غیر استاندارد (از نظر مصرفی) - در یک بازه زمانی - جلوگیری شود، این اتومبیلها، ۳۰ درصد سوخت کم تر مصرف خواهند کرد؛ یعنی در حدود بنزین وارداتی صرفه‌جویی خواهد شد. و آنگاه از دو جهت، آلودگی محیط زیست کاهش خواهد یافت: از جهتی، بنزین کمتری سوزانده می‌شود و از جهت دیگر، بنزین درست می‌سوزد و آلاینده کمتری ایجاد می‌شود. در فاز بعدی در بلند مدت، می‌باید به استانداردهای جهانی نزدیک شویم که در استانداردهای جهانی، مصرف بنزین حدود ۱۰ درصد از مصرف استانداردهای

صرفه جویی در صنایع: در ایران صنایع چوب و کاغذ، آلومینیوم، کاشی، لاستیک، نساجی، سیمان و قند و شکر، زمینه مناسبی برای صرفه جویی دارند؛ به طوری که براساس برآوردها، بیشترین صرفه‌جویی را می‌توان در این صنایع اعمال نمود که صرفه‌جویی قابل دسترسی بالقوه از محل آنها و یکی - دو صنایع دیگر نزدیک به ۵ میلیون بشکه معادل نفت خام در سال می‌باشد (با استفاده ترازنامه انرژی، وزارت نیرو، ۱۳۸۵).

صرفه جویی در حمل و نقل

بخش حمل و نقل نیز از بخش‌هایی است که سوخت بسیاری مصرف می‌کند و در سال‌های گذشته رشد مصرف در این بخش شتاب گرفته است. برای مثال همان گونه که در مقاله ملاحظه شد، اتومبیل‌های بنزین سوز (شخصی) ساخت داخل، هیچ‌یک مصرف سوخت استاندارد نداشته و از ۱۰ تا نزدیک به ۵۰ درصد بیش از استاندارد مصرف سوخت داشتند که همین انحراف از استاندارد، فرصت خوبی برای صرفه جویی در انرژی است، آن هم تنها با استاندارد سازی که حقوق اولیه مصرف‌کنندگان و دولت آن را ایجاد می‌کند (با استفاده از معنوی، ۱۳۸۶). در جدول (۱) استاندارد مصرف و نتیجه آزمایشاتی که سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت گزارش نموده، درباره ۱۱ اتومبیل مونتاژ و ساخت داخل منعکس شده است.

استاندارد، مصرف دارند.

طبق بررسی‌های شرکت مطالعاتی حمل و نقل ترافیک شهر تهران، تعداد سفرهای روزنامه مردم تهران به طور متوسط توسط خودروها، حدود ۱۵ میلیون سفر در روز تخمین زده شده است و با احتساب ۲۵ دقیقه تلف شده در هر سفر و محاسبه ارزش وقت مردم به ازای هر ساعت فقط ۱۰ هزار ریال، سالانه به میزان ۲/۲ میلیارد ساعت وقت و ۲ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان هزینه فرصت از دست رفته شهروندان تهرانی است.

تردد فقط بیش از یک میلیون اتومبیل شخصی در تهران و مصرف نزدیک به ۱۰ میلیون لیتر بنزین در روز باعث مصرف سالانه بیش از ۳ میلیارد لیتر بنزین فقط در پایتخت می‌شود که عوارض بسیاری دارد.

بر اساس گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۰۲ آلودگی هوای تهران بسیار بالاتر از حد قابل قبول سازمان بهداشت جهانی برای زندگی انسان است. طبق این گزارش، خون شهروندان تهرانی حاوی مقدار زیادی سرب می‌باشد که هشدار دهنده است.

افزایش اضطراب، فشارهای عصبی، افسردگی و اختلافات خانوادگی و پیامد آن نرخ بالای طلاق، افزایش سکتته های قلبی، سردردهای مزمن، مشکلات تنفسی، عصبانیت های جنون آمیز از جمله مواردی است که آلودگی هوا در آن دخالت دارد.

اگر هر تهرانی به دلیل آسیب‌های ناشی از آلودگی به طور متوسط فقط یک بار در سال به پزشک مراجعه نماید، سالانه بیش از یک هزار میلیارد ریال بابت ویزیت، آزمایشگاه، عکس برداری و هزینه خواهد شد.

از نظر هزینه های نظافت نیز برآورد هزینه نظافت ناشی از آلودگی هوا در تهران در سال ۱۳۸۳ جهت پاکیزه نگه داشتن نما و داخل ساختمان ها، شست و شوی خودروها، پاکیزه نگهداشتن لباس و از این قبیل بیش از یک هزار میلیارد ریال بوده است.

**زمینه‌ها و فرصت های تولید و مصرف انرژی
زمینه های صرفه جویی انرژی**

داخلی پایین تر است.

بنزین بسیار ارزان در کشور، انگیزه استانداردسازی سوخت را کاهش می دهد، چرا که این فرایند هزینه ای دارد که به خریدار منتقل می شود، اما اگر قیمت بنزین به قیمت جهانی نزدیک شود، استانداردسازی صرفه اقتصادی پیدا می کند.

صرفه جویی در ساختمان

مطالعات انجام شده نشان می دهد، ساختمان های اداری، بیمارستان های بزرگ، هتل های وسیع، مجتمع های مسکونی، مجتمع های آموزشی با اقدامات صرفه جویانه می تواند انرژی بسیاری را صرفه جویی نمایند، مثلا در یک بیمارستان ۶۰۰ تخت خوابی می توان با روش های صرفه جویانه (مصرف بهینه) سالیانه نزدیک به ۱۰ هزار بشکه معادل نفت خام، سوخت کمتری مصرف نمود و با همان کیفیت، خدمات مربوط به مصرف انرژی را ارائه داد که صرفه جویی حداقل معادل ۶۰۰ هزار دلار در سال (به قیمت جهانی ۶۰ دلار نفت خام) ایجاد نمود. همچنین صرفه جویی بالقوه ۱۴ مجتمع آپارتمانی ۱۲ طبقه در تهران، به بیش از ۵ هزار بشکه معادل نفت خام در سال می رسد (برگرفته از ترازنامه انرژی وزارت نیرو، ۱۳۸۵)؛ که اگر قیمت سوخت واقعی بشود، به صرفه جویی ها اقدام خواهد شد؛ و گرنه صرف هزینه در جهت کاهش مصرف سوخت، منطبق اقتصادی نخواهد داشت.

حذف یارانه ها

در حالی که قیمت جهانی یک لیتر نفت خام در خلیج فارس بین ۴ هزار تا ۵ هزار ریال در نوسان است، در ایران نفت تحویلی به پالایشگاه ها به مبلغ ۷۰۰ ریال محاسبه می شود؛ یعنی نفت خامی که توسط دولت به پالایشگاه های داخلی به فروش می رسد ۱۴ تا ۱۷ درصد قیمت آن در دهانه خلیج فارس است و پس از آن فرآوری و حمل و نقل به دورترین مناطق کشور به صورت بنزین به قیمت یک هزار ریال در هر لیتر به دست مصرف کننده می رسد. به این ترتیب قیمت نفت در ایران، جزو ارزان ترین قیمت ها در جهان می باشد. زمانی که یک کالایی ارزان به دست

مصرف کننده برسد، بسته به کشش تقاضا، در عموم کالاها (کالاهای نرمال یا عادی) مصرف را افزایش خواهد داد و تجربه سهمیه بندی بنزین نیز نشان داد که اگر چه برای مدت کوتاهی، کاهش مصرف معنی دار بود؛ اما پس از گذشت مدت زمانی کوتاه، مصرف افزایش یافت و نهایتا با تمام هزینه های اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی طرح، مصرف تنها حدود ۱۰ درصد کاهش یافت و مجددا در خواست ارز - بیشتر از بودجه مصوب - برای واردات بنزین مطرح گردید.

تا زمانی که قیمت حامل های انرژی اصلاح نگردد و یارانه های آشکار و پنهان آن حذف نشود، مصرف بی رویه و عوارض و آسیب های آن ادامه خواهد داشت؛ عوارض اقتصادی، آلودگی های محیط زیستی و بار سنگین و بسیار وقت گیر ترافیک.

بنزین بسیار ارزان در کشور، انگیزه استانداردسازی سوخت را کاهش می دهد، چرا که این فرایند هزینه ای دارد که به خریدار منتقل می شود، اما اگر قیمت بنزین به قیمت جهانی نزدیک شود، استانداردسازی صرفه اقتصادی پیدا می کند

اما نکته مهم این است که کشوری که در چند سال گذشته، سیاست تثبیتی را اعمال نموده و مصرف کنندگان به قیمت های پایین برخی اقلام مصرفی، از جمله حامل های انرژی عادت کرده اند، آیا می توان به یک باره و یا حتی ظرف یک دوره دو - سه ساله یارانه ها را قطع نمود و همه مشکلات آن را هضم و حل نمود؟

به نظر می رسد که با شرایط تورم رکودی موجود، حذف یارانه ها در کوتاه مدت و حتی میان مدت، تورم را از حد قابل تحمل مصرف کنندگان فرا می برد و

با توجه به وضعیت موجود، در سیستم اقتصادی - اجتماعی کشور، اخلاص های گسترده به وجود می آورد.

حذف کامل یارانه ها به زمان نیاز دارد و تصور می شود که لااقل ۲ برنامه و حتی تا ۴ برنامه ۵ ساله (مانند سند چشم انداز) فرصت لازم دارد تا با کارشناسی کامل و اجرای آزمایشی و بررسی بازخوردها، طرح اجرایی گردد. تعجیل در اجرای سریع طرح هدفمند کردن یارانه ها تا قبل از کارشناسی تخصصی و وفاق عمومی و بالاخص وفاق در دستگاه های سیاست گذار و مجری، به نتیجه نخواهد رسید.

با حذف برنامه ریزی و کارشناسی شده یارانه ها، خود مصرف کنندگان، در صرفه جویی محصولات نفتی، چه به عنوان کالای واسطه و چه به عنوان کالای نهایی، با توجه به تحلیل هزینه - فایده، بهترین گزینه را انتخاب خواهند کرد.

جایگزینی انرژی های نو

استفاده از انرژی باد طی ۴ دهه گذشته از توجیه اقتصادی برخوردار شده و در کشورهای در حال توسعه و نیز کشور ما اهمیت یافته و با تاسیس سازمان انرژی های نو توسط وزارت نیرو، موضوع اجرایی و عملیاتی شده و بیش از ۵۰ مزرعه عظیم بادی در کشور تاسیس گردیده تا انرژی بالقوه بادی در نقاط مختلف بررسی و نقشه (اطلس) باد جهت استفاده بخش خصوصی به منظور سرمایه گذاری تهیه و در اختیار عموم قرار گیرد.

امروزه تولید برق از باد در کشورمان ناچیز است، در حالی که متوسط این تولید در کشورهای جهان ۱/۵ درصد مصرف کل انرژی است که طبق برنامه ریزی کشورهای مختلف، این سهم می باید به بیش از ۵ برابر برسد و کشور ما نیز می باید سهمی را برای انرژی های نو مانند انرژی باد هدف گذاری نماید و با توجه به تهی شدن منابع فسیلی ظرف چند دهه آینده، کم کم این انرژی ها را جایگزین نفت نماید.

در کشور ما بخش خصوصی چندان تمایلی به ورود به تولیدی انرژی خورشیدی ندارد؛ زیرا از یک طرف، این بخش برای سرمایه گذاران چندان شناخته شده نیست و از طرف دیگر، نرخ

امروزه هزینه بر خورداری انرژی هسته ای - حتی صلح آمیز - برای کشورمان بسیار پر هزینه و با مخاطره همراه شده است.

با کاهش هزینه های اقتصادی و غیر اقتصادی انرژی هسته ای در آینده، می باید از این انرژی در چارچوب هزینه - فایده اقتصادی بهره مند شد؛ ضمن اینکه این انرژی جزو انرژی های کاملاً پاک محسوب نمی شود و نسبت به انرژی های بادی و خورشیدی و از این قبیل با آلاینده گی حین تولید و پس از تولید (پسماند) همراه می باشد.

همچنین تولید انرژی های دیگر مانند ژئوترمال (زمین گرمایی) و هیدروژنی نیز از انرژی هایی است که می باید در آینده گسترش یابد و سهمی از انرژی مصرفی کشور را به خود اختصاص دهد.

منابع در دفتر نشریه موجود است

امروزه به دلایل سیاسی، حساسیت های بین المللی را علیه ج.ا.ایران برانگیخته و سازمان ملل و شورای احکام اژانس بین المللی انرژی اتمی چند قطعنامه (شامل تحریم اقتصادی) را تا کنون به این دلیل علیه کشور ما تصویب نموده است.

با توجه به اینکه منابع نفت - با همین ذخایر موجود و سطح مصرف - در حدود ۴۰ سال آینده به اتمام خواهد رسید و یا استخراج نفت صرفه اقتصادی خود را از دست خواهد داد، یکی از انرژی های جایگزین آینده جهان، انرژی هسته ای خواهد بود که انحصارگران انرژی هسته ای بین المللی برای حفظ بازارهای انحصاری آینده خود، حتی مانع تولید انرژی هسته ای صلح آمیز - به بهانه جلوگیری از تولید جنگ افزارهای هسته ای - در کشورهای دیگر جهان خواهد شد.

بازگشت سرمایه به درستی مشخص نمی باشد.

دولت در سال های اخیر مشوق هایی را برای ورود کارآفرینان به تولید انرژی خورشیدی در نظر گرفته و سعی دارد سود این بخش به گونه ای تنظیم گردد که این صنعت از ریسک ها و نا اطمینانی ها فاصله بگیرد و سود مشخصی نصیب سرمایه گذاران این رشته شود.

اما با توجه به نرخ تورم که در سالهای اخیر افزایش یافته و به تبع آن نرخ بهره بازار غیر رسمی نیز افزایش یافته، تشویق واقعی در صورتی اتفاق می افتد که سود کم ریسک این بخش تولیدی بین نرخ بهره بلند مدت بانکی (که نزدیک ۲۰ درصد است) و نرخ بهره بازار غیر رسمی (که تا حدود ۱/۵ برابر بازار رسمی است) قرار گیرد.

همچنین امروزه انرژی هسته ای، قابل دسترس دانشمندان ایرانی است که البته

نظر خواهی از خوانندگان نشریه

مخاطب گرانقدر نشریه ی اقتصاد پنهان

بهره مندی از نظرات و دیدگاه های شما، ما را یاری خواهد نمود تا گام هایی فراتر، در جهت بهبود کیفیت و بر طرف ساختن کاستی ها و نقص ها برداریم . انتظار داریم شما نیز از بیان نظرات خویش دریغ ننموده و ضمن فراهم ساختن این فرصت برای گرداندگان نشریه ، امکان ارتقاء کیفیت و اجابت نیازهای علمی - فرهنگی خوانندگان را فراهم آورید . در این ارتباط سپاس گزار خواهیم بود که سوال های زیر را با دقت پاسخ داده و نظرات خود را در خصوص محتوای نشریه از طریق نشانی اینترنتی: eqtesadepenh@yaho.com و یا نشانی پستی نشریه: تهران - خیابان شهید دکتر بهشتی - بعد از خیابان خالد اسلامبولی - ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز - طبقه ی سوم - معاونت پژوهش یا با استفاده از شماره دور نگار ۰۲۱-۸۸۷۱۹۱۹۷ ارسال فرمایید.

۱ - گفت وگوها (مصاحبه ها) تا چه اندازه ای توانسته است در اطلاع رسانی و عمق بخشی به اطلاعات، شما یاری رساند؟

زیاد تاحدودی کم

۲ - گفت وگو با چه اشخاص و سازمان هایی را پیشنهاد می کنید؟

۳ - موضوع گزارش ها تا حد جذاب بوده اند؟ زیاد تاحدودی کم

۴ - تهیه چه گزارش هایی را پیشنهاد می نمایید؟

۵ - شکل ها ، تصویرها و طرح ها تا چه حد گویای مفاهیم اقتصاد پنهان و قاچاق کالا بوده اند؟ زیاد تاحدودی کم

۶ - صفحه آرایی مجله تا چه حد توانسته است به انتظارات شما پاسخ دهد؟ زیاد تاحدودی کم

۷ - فاصله زمانی انتشار (دو ماهانه) از نظر شما چگونه ارزیابی می گردد؟ طولانی است مناسب است کوتاه است

۸ - به نظر شما در حوزه ی اقتصاد پنهان و بخصوص قاچاق کالا و ارز ، درج چه موضوعات و مطالب دیگری مورد نیاز و تقاضای خوانندگان است؟

۹ - هر گونه انتقاد ، پیشنهاد یا نظری که بتواند ما را در ارتقاء کیفیت نشریه یاری دهد ، مرقوم فرمایید.